

3 Maja

Święto narodowe

Znaczenie daty

3 maja 1791 uchwalono drugą po korsykańskiej konstytucję w nowożytnej Europie, a na świecie trzecią po amerykańskiej. Wyprzedziła m.in. konstytucję francuską. Konstytucja ta została uchwalona przez Sejm Czteroletni, który został zwołany w październiku 1788. Uchwalenie Konstytucji 3 maja zostało uznane za święto już 5 maja 1791.

Począwszy od 2007 roku 3 maja jest również świętem narodowym Litwy.

Co zawierała Konstytucja 3 Maja

Konstytucja 3 Maja ujęta była w 11 artykułach. Wprowadzała prawo powszechnej niepodległości (dla szlachty i mieszczaństwa) oraz trójpodział władzy na ustawodawczą (dwuizbowy parlament), wykonawczą (król) i sądowniczą. Konstytucja ograniczała nadmierne immunitety prawne i polityczne przywileje szlachty zagrodowej.

Stanisław August Poniatowski

Opublikowane przez uczonego w 1963 r. studium, które ukazywało, jak naprawdę rodziła się Ustawa Rządowa i dowodziło, że autorem pierwotnej wersji tekstu Konstytucji 3 Maja był Stanisław August.

Stanisław August chciał sfinalizować sprawę konstytucji tuż po uzgodnieniu zasadniczego jej projektu, tj. na początku kwietnia 1791 r. Pozostali twórcy doprowadzili do odroczenia sprawy.

Stanisław August Poniatowski

Stanisław Małachowski

Posel sandomierski na Sejm Czteroletni w 1788 roku, wybrany jego marszałkiem, przeprowadził zawiązanie Sejmu w konfederację i został marszałkiem konfederacji koronnej. Należąc do Stronnictwa Patriotycznego był wraz z Ignacym Potockim i Hugonem Kołłątajem jednym z głównych twórców Konstytucji 3 maja. Mieszkał w Pałacu Czapskich-Raczyńskich (na Krakowskim Przedmieściu, dziś Akademia Sztuk Pięknych), gdzie na tajnych zebraniach redagowano tekst tej ustawy, on też przeprowadził jej uchwalenie na sesji sejmowej 3 maja 1791. Był jednym z sygnatariuszy Konstytucji 3 maja

Stanisław Małachowski

Sejm Czteroletni

Sejm Czteroletni, Sejm Wielki – sejm walny zwołany 6 października 1788 za zgodą cesarzowej Rosji Katarzyny II w Warszawie, obradujący do 29 maja 1792 pod wężem konfederacji pod laską marszałka konfederacji koronnej Stanisława Małachowskiego. Od grudnia 1790 roku obradował w podwojonym składzie

uchwalenie konstytucji 3 maja

Po siedmiogodzinnych obradach Sejm zatwierdził konstytucję, a król Stanisław August Poniatowski ją podpisał. Twórcy Konstytucji 3 Maja określili ją jako „ostatnią wolę i testament gasnącej Ojczyzny”.

wojna w obronie konstytucji

W czasie obchodów pierwszej rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja 1792 wokół Warszawy skoncentrowano wiele jednostek wojskowych, których zabrakło w krytycznym momencie rosyjskiego ataku w 1792 r.

Zakaz bycia patriotą

W okresie zaborów Polski celebrowanie rocznic Konstytucji 3 maja było zakazane przez wszystkich zaborców. Polacy, którzy odważyli się obchodzić publicznie to święto byli surowo karani przez policję. W 1892 roku za złożenie bukietu fiołków w rocznicę Konstytucji 3 maja aresztowany przez tajną policję rosyjską został w Warszawie nauczyciel Stanisław Mieczysławski po czym wysłano go za ten czyn na trzyletnią zsyłkę do Odessy.

Stanisław Mieczyński

Polski nauczyciel, tłumacz, encyklopedysta, działacz patriotyczny.

Dzieje obchodów

Po odzyskaniu niepodległości w 1918, rocznica Konstytucji 3 maja została uznana za święto narodowe uchwałą Sejmu Ustawodawczego z 29 kwietnia 1919. Po II wojnie światowej obchodzono je do 1946, kiedy w wielu miastach doszło do demonstracji studenckich. Od tego czasu władze komunistyczne zaprzestały i zabroniły publicznego świętowania, a próby manifestowania były często tłumione przez milicję. Święto to zostało oficjalnie zniesione ustawą z 18 stycznia 1951 o dniach wolnych od pracy.

Odzyskanie święta narodowego

W roku 1981 ponownie władze świętowały to historyczne wydarzenie – świadczą o tym gazety codzienne z tego czasu m.in. Trybuna Ludu, Głos Robotniczy, Życie Warszawy. Tym samym w roku 1981 pierwszy raz po wojnie – i zaznacza to „Głos Robotniczy” z wydania 1-3.05.1981 – świętowano rocznicę Uchwały Majowej. Święto Narodowe Trzeciego Maja przywrócono ustawą z 6 kwietnia 1990 (weszła w życie 28 kwietnia). Pierwsze uroczyste obchody święta 3 maja w Warszawie na Placu Zamkowym w 1990 odbywały się w obecności prezydenta Wojciecha Jaruzelskiego.

Ku naprawie Rzeczypospolitej

Pamiętajmy o tej historycznej dacie i świętujmy jej powstanie, gdyż dzięki niej weszła w życie ustawa regulująca ustrój prawny w naszym kraju.

